

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2649/2018
30.07.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Бисерке Живановић, председника већа, Споменке Зарић и Зоране Делибашић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Славица Николић, адвокат из ..., против тужених ББ, ВВ и ГГ, сви из ..., чији је заједнички пуномоћник Трајан Романовић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2033/15 од 23.11.2017. године, у седници одржаној 30.07.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 2033/15 од 23.11.2017. године, тако што се жалба тужених **ОДБИЈА** и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Панчеву П 2055/13 од 01.08.2014. године, исправљена решењем тог суда од 08.04.2015. године, у усвајајућем делу одлуке о главном тужбеном захтеву и трошковима спора, у ставу првом, другом, трећем и шестом изреке.

ОДБИЈА СЕ ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2033/15 од 23.11.2017. године, у одбијајућем делу, у ставу првом изреке.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П 2055/13 од 01.08.2014. године, исправљеном решењем тог суда од 08.04.2015. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и утврђено да је тужилца по основу стицања у браку и широј породичној заједници сувласник на 1/4 дела на породичној стамбеној згради, саграђеној на парцели бр. ..., Ул. ..., уписана у ЛН ... КО ..., а тужени дужни да признају и трпе тужилцин упис у јавни регистар права на непокретности. Ставом другим изреке, наложено је Служби за катастар непокретности Алибунар да на основу ове пресуде изврши укњижбу тужилце као сувласника у досуђеном делу. Ставом трећим изреке, утврђено је да је тужилца по основу стицања у браку и широј породичној заједници, сувласник са 1/4 дела на покретној имовини и то: трактору марке "...", берач марке "...", тракторској приколици од 5 тона, што су тужени ББ и ВВ дужни да признају и трпе, да тужилца у поступку деобе на тој покретној имовини издвоји свој сувласнички део. Ставом четвртим изреке, са вишком тужбеног захтева, преко досуђеног, а којим је тражила да се утврди да је по основу стицања у браку и широј породичној заједници, сувласник са 1/3 дела на породичној стамбеној згради, саграђеној на парцели бр. ..., као и са 1/2 дела на помоћним објектима који нису уписани у јавни регистар права на непокретностима, а саграђени су на парцели бр. ... у

..., у Ул. ... и то новој котарки, новом амбару, на три нова обора – кочине, који се налазе испод старог амбара, на два одељења испод нове котарке и штале, тужиљин тужбени захтев је одбијен, као неоснован. Ставом петим изреке, са вишком тужбеног захтева, преко досуђеног, којим је тражила да се утврди да је по основу стицања у браку, широј породичној заједници, сувласник са 1/3 дела на покретној имовини и то: трактору марке "...", берач марке "...", тракторској приколици од 5 тона, елеватору, тањирачи, већој тракторској приколици и двобрзном плугу, тужиљин тужбени захтев је одбијен као неоснован. Ставом шестим изреке, обавезани су тужени да тужиљи накнаде трошкове парничног поступка исплатом износа од 97.316,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 2033/15 од 23.11.2017. године, ставом првим изреке, потврђена је првостепена пресуда у ставу четвртом и петом изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом, другом и трећем изреке, тако што је одбијен тужбени захтев тужиље којим је тражила да се утврди да је по основу стицања у браку и широј породичној заједници сувласник на 1/4 дела породичне стамбене зграде, саграђене на парцели бр. ..., уписана у ЛН бр. ... КО ..., што су тужени дужни да признају и трпе, као и захтев тужиље којим је тражила да се утврди да је по основу стицања у браку и широј породичној заједници, сувласник са 1/4 дела на покретној имовини и то трактору марке "...", берач марке "...", тракторској приколици од 5 тона, што су тужени ББ и ВВ дужни да признају и трпе. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу шестом изреке првостепене пресуде, па је обавезана тужиља да туженима накнади трошкове парничног поступка у износу од 198.000,00 динара, са законском затезном каматом од 23.11.2017. године до исплате.

Против правноснажне пресуде, донете у другом степену, тужиља је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 55/14, 87/18) и нашао да је ревизија делимично основана.

У поступку доношења побијане пресуде нема битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Ревизијом се не указује на друге повреде поступка које могу бити ревизијски разлог у смислу члана 407. став 1. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је од 29.08.1981. године, у заједници живота са супругом (тужени ББ, са којим је закључила брак ...1982. године), свекром (тужени ВВ), свекрвом и заовом. Након закључења брака, у децембру, тужиља и њен супруг су радили сезонске послове у ... и то до пролећа 1983. године, па од 1987. године до 1993. године, по шест месеци седам сезона и то од зиме претходне године до јуна наредне године. Стан и храна били су плаћени, новац су мало трошили, штедели су и доносили у ..., дајући свекру. Зарађивали су око 1.800 франака месечно (супруг око 150 франака више). Пре заснивања породичне заједнице, свекар и свекрва су три сезоне радили у ... и од тог новца, пре заснивања заједнице живота са тужиљом, купили материјал за изградњу приземне куће. У време заснивања породичне заједнице са тужиљом само је свекар имао посебну имовину и то 12 кј земље у КО ... и стару кућу.

Пре повратка тужиље и њеног супруга из ... срушена је стара кућа, власништво свекра тужиље и 1983. године изграђена је нова спратна кућа до кровљења материјалом који су купили свекар и свекрва и исплатили рад мајстора новцем који су зарадили пре доласка тужиље у породичну заједницу. Након повратка тужиље и њеног супруга из ... купљен је за нову кућу материјал за сва купатила, укључујући плочице и санитарије, три помоћне просторије изграђене су 1994. године, урађени комплетни унутрашњи радови у три помоћне просторије. Тужиља је помагала приликом извођења грађевинских радова, сходно пословима које је као женска особа могла обављати, али углавном је спремала храну, укључивала се у обављање послова на њиви и око стоке. Послове на њиви обављали су и њен супруг и свекар, а делом и свекрва, која од 1984. године није обављала послове на њиви због здравствених проблема, а кућне послове је обављала у мањем обиму. Тужиљина заова, а сестра тужиљиног супруга, гловонема је особа и од детињства болесна, па због природе своје болести није смела да се излаже раду на сунцу, а помагала је тужиљи у одгајању двоје малолетне деце (рођени ... године и ... године). Током 1987. године разболео се и свекар тужиље и од тада ово породично домаћинство не обрађује земљу по основу закупа, већ само 12 кј земље својине свекра тужиље, сточни фонд је 1990. године продат, и од тих пара купљена је столарија за кућу. У време трајања породичне заједнице сазидани су помоћни објекти и то штала, шупа, амбар и три кочине испод амбара и то од грађевинског материјала старе куће, као и од старих помоћних објеката, а купљен је и трактор марке ..., берач за кукуруз и приколица од 5 тона. Вредност куће са приземљем, спратом и кровом, по систему кључ у руке, износи 4.208.283,16 динара, а вредност дограђене три просторије са покривеним и затвореним терасама износи 1.423.474,12 динара. Тржишна вредност једносратне зграде на дан вешачења износи 23.809,80 евра, а вредност дограђене три просторије износи 8.053,79 евра. Упоредивањем укупних вредности стамбене зграде и три помоћна објекта произлази да су три помоћна објекта 1/3 вредности главне спратне куће. Ова породична заједница престала је 1996. године и до тада су урађени сви унутрашњи грађевински радови на кући, осим стављања подова у две собе на спрату које су биле намењене за децу. Током ове парнице преминула је свекрва тужиље 28.08.2012. године, а уговором о поклону од 14.11.2013. године сву непокретну имовину која је предмет ове парнице свекар тужиље поклонио је свом унуку, туженом ГГ, а сину тужиље, који је своје право својине уписао у јавни регистар права на непокретностима. У време тужиљиног стицања у породичној заједници њена деца су била малолетна, неспособна за привређивање, а 1996. године, када је тужиља напустила породичну заједницу, деца су била старости 12 година и 10 година.

Код овако утврђеног чињеничног стања, другостепени суд је побијаном пресудом закључио да је тужбени захтев неоснован, јер тужба није поднета против свих чланова породичне заједнице који у конкретном случају имају положај јединствених супарничара, тако да тужена страна није пасивно легитимисана у овој парници.

По оцени Врховног касационог суда, становиште другостепеног суда се не може прихватити као правилно.

Чињенице које су релевантне за одлуку о тужбеном захтеву, па и на околности броја чланова породичног домаћинства који су учествовали у стицању, цене се, у смислу члана 8. ЗПП, према стању у време стицања. Основано се ревизијом тужиље указује да је другостепени суд, и поред утврђене чињенице, од стране првостепеног

суда коју није мењао другостепени суд, да свекрва и заова нису привређивале у породичној заједници у време предметног стицања, погрешно оценио да су и оне у овој парници нужни јединствени супарничари, које тужила није обухватила тужбом, што је чини непотпуном а тужбени захтев неоснованим.

Имајући у виду утврђено чињенично стање, првостепени суд закључује да је породична заједница парничних странака трајала од 1981. године до 1996. године, а спорне непокретне и покретне ствари стечене заједничким радом тужиле, њеног сада бившег супруга и свекра и то са 1/4 удела тужиле у стицању, ценећи и економску базу (посебну имовину свекра која се огледа у пољопривредном земљишту, земљишту на коме је саграђена предметна непокретност и сточном фонду), у момену заснивања породичне заједнице са тужиљом у новонасталој вредности која је остала у породичном домаћинству. Због тога, правилно првостепени суд закључује да одлука о тужбеном захтеву зависи од броја чланова породичног домаћинства који су привређивали у тој заједници и допринели стварању или увећању имовине породичне заједнице.

Полазећи од спроведеног доказног поступка у коме се није оспоравало чињенично утврђење у односу на састав и вредност економске базе породичне заједнице, уложене вредности у стицању, врсту и вредност грађевинских радова, који су извршени, то се не може основано довести у сумњу оцена првостепеног суда о досуђеној висини удела тужиле од 1/4 дела, у породичној заједници коју је чинило пет одраслих чланова, од којих су три члана носиоци новостворене вредности.

Како је терет доказивања чињеница, које би чиниле основаним тужбени захтев, био на тужили, сагласно члану 7, 228. и 231. став 2. ЗПП, а из спроведеног доказног поступка произлази да су у спорном периоду стицања тужила и њен супруг били носиоци значајног новчаног улагања, а да су свекрва и заова повремено, у одсуству тужиле, учествовале у пословима домаћинства, тако да њихово ангажовање у спорном периоду представља помоћ која, у контексту оцене стицања ствари које су предмет тужбеног захтева, нема значајног доприноса. Стога, по оцени Врховног касационог суда, полазећи од садржине изведених доказа и наведеног принципа терета доказивања, допринос чланова породичне заједнице утврђен је правилном оценом доказа. Наиме, основ за оцену удела утврђен је саслушањем сведока ДД и парничних странака. Ценећи доказе у спису који се односе на околност доприноса свекрве и заове, произлази да је тужила ове чињенице доказала до потребног степена вероватноће, како правилно закључује првостепени суд. На ове околности саслушани су и сведоци којима нису познате чињенице које се односе на висину остварених новчаних средстава које су парничне странке уложиле у изградњу и куповину предметних ствари. Због тога, у ситуацији у којој су економска база, рад и допринос у вођењу домаћинства критеријуми који утичу на висину удела, правилно је утврђена висина удела тужиле, с обзиром на несумњиво утврђену висину новчаних примања током заједнице живота и њен значајан допринос у вођењу породичног домаћинства.

На утврђено чињенично стање, правилно је првостепени суд одлучио о тужбеном захтеву, обзиром да је одредбом члана 195. Породичног закона регулисан режим заједничке имовине чланова породичне заједнице, а на имовинске односе чланова породичне заједнице, сходно се примењују одредбе Породичног закона, који регулишу имовинске односе супружника. Режим заједничке имовине, стицање, деоба,

управљање, увећање вредности имовине, уређени су одредбама чланова 168.-190. Породичног закона. Одредбом члана 195. Породичног закона прописано је да имовина коју су заједно са супружницима стекли радом чланови њихове породице у току заједнице живота у породичној заједници, представља њихову заједничку имовину. Члановима породице сматрају се крвни, тазбински и усвојени сродници супружника који заједно са њима живе.

Из наведених одредби Породичног закона произлази да би породична заједница постојала, потребно је да има своје чланове које повезује организација, заједнички рад и улагање у заједницу. На заједничку имовину полажу право сви чланови који су привређивали у време стицања имовине. Обим њихових удела зависи од величине доприноса. Ако је посебна имовина супружника, односно чланова породице уложена у стицање заједничке имовине, рачуна се као допринос оном члану породице који је ту посебну имовину уложио у стицање. Имајући у виду изложено, правилно закључује првостепени суд да је спорна имовина стечена у породичној заједници чланова породичне заједнице који су привређивали у време стицања имовине, а то су тужиља и њен супруг и њен свекар. Сходно наведеним одредбама Породичног закона, тужиљи припада досуђени сувласнички удео у стицању и у ком делу је тужиљи утврђено право својине на предметним стварима.

На исход спора без значаја је чињеница да је током парнице располагамо предметном имовином уговором о поклону у корист туженог ГГ. Ово из разлога, јер је чланом 204. став 1. ЗПП, прописано да кад странка отуђи ствар или право о којем тече парница, онда се та парница може окончати међу истим странкама, али ће правноснажност пресуде захватити и прибавиоца.

Из наведених разлога одлучено је као у изреци, сагласно члану 414. став 1. и 416. став 1. ЗПП.

**Председник већа – судија
Бисерка Живановић, с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић